

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 4Cdo/218/2020  
Identifikačné číslo spisu: 8717209883  
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022  
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8717209883.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Š. F., bývajúceho v X., Z. XXXX/X, zastúpeného JUDr. Martinom Bašistom, advokátom so sídlom v Poprade, Štefánikova 8, proti žalovanej F. F., bývajúcej v X., N. XXX, zastúpenej JUDr. Petrom Ďurišom, advokát, s. r. o., so sídlom v Poprade, Murgašova 6, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 12 C 55/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2020 sp. zn. 20 Co 13/2019, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2020 sp. zn. 20 Co 13/2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3. októbra 2018 č. k. 12 C 55/2017 - 73 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom bytu č. X, vchod č. X, 1. poschodie bytového domu súp. č. XXXX na ulici Z. V. X., podielu priestoru na spoločných častiach a zariadeniach domu súp. č. XXXX v podiele 7043/22537, katastrálne územie X., obec a okres X., zapísaného na LV č. XXXX. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca 6. decembra 2001 uzavrel s OSBD Poprad nájomnú zmluvu o nájme 3 - izbového družstevného bytu č. 1, pričom nájomná zmluva bola uzatvorená na základe prevodu členských práv a povinností z 29. novembra 2001. Nájomnú zmluvu uzatváral ako slobodný. Manželstvo so žalovanou uzavrel 18. mája 2002. Žalobca požiadal 30. mája 2002 o prevod vlastníctva bytu do osobného vlastníctva a zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu bola zrealizovaná 25. marca 2004, pričom žalobca i žalovaná boli v zmluve definovaní ako členovia družstva a doterajší nájomcovia. Rozsudkom Okresného súdu Poprad z 30. septembra 2015 bolo manželstvo strán sporu rozvedené. Z takto zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že byt je predmetom BSM a má byť predmetom vyporiadania BSM po rozvode manželstva. K námietke žalobcu týkajúcej sa neplatnosti zmluvy o prevode bytu uviedol, že nezistil žiadny z dôvodov absolútnej neplatnosti právneho úkonu, keď neexistovala žiadna zákonná prekážka spočívajúca v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomca družstevného bytu nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva, ktorý požiadal o prevod bytu do ich bezpodielového spoluvlastníctva.

Zmluva bola uzatvorená slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne a tento právny úkon neodporuje zákonu, tento neobchádza a neprieči sa ani dobrým mravom. Zdôraznil, že žalobca pri uzatváraní kúpnej zmluvy nekonal v omyle a s prihliadnutím k príslušným ustanoveniam zákona o vlastníctve bytom mal právo a nie povinnosť zmluvu uzatvoriť. Vychádzajúc z časovej súvislosti právnych úkonov strán sporu pred uzavretím kúpnej zmluvy posúdil ako vierohodné tvrdenie žalovanej, že byt mali spolu so žalobcom záujem spoločne nadobudnúť do bezpodielového spoluvlastníctva. O trovách konania rozhodol podľa § 255 a § 262 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. januára 2020 sp. zn. 20 Co 13/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré považoval za dostatočné a presvedčivé, sa v celom rozsahu stotožnil. Súhlasil s konštatovaním súdu prvej inštancie, že neexistuje zákonná prekážka spočívajúca v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomníčka družstevného bytu, nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva, ktorý požiadal o prevod vlastníckeho práva do ich bezpodielového spoluvlastníctva. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 v spojení s § 255 ods. 1 a § 257 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Posudzujúc dovolanie podľa obsahu prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP keď súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň aj § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, keď mal za to, že v danom prípade sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej dovolacieho súdu. Namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený, keď odvolací súd sa bez ďalšieho odôvodnenia v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 291/2006 a sp. zn. 3 Cdo 172/2012, keď bol názoru, že odvolací súd nemal dôvod sa odkloniť od právneho názoru vyjadreného najvyšším súdom v predmetných rozhodnutiach. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že citované rozhodnutia sa nevzťahujú na prejednanú vec s ohľadom na skutkový stav a vykonané dokazovanie. Navrhla dovolanie zamietnuť.

5. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenie pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne

konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Žalobca vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s jeho námietkami ohľadom posúdenia vzniku členstva v bytovom družstve.

14. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, pričom sa musí vysporiadať so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu ich odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť (4 Cdo 102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval aj v prejednávanej veci, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho-ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky

ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu; len náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce preň z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (I. ÚS 33/2012). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4 Cdo 34/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 8 Cdo 152/2018).

15. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolacieho dôvodu, spočívajúceho v nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

16. Rozhodnutie odvolacieho súdu je považované za preskúmateľné, ak obsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci.

17. V danom prípade vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu dovolací súd len skonštatoval, že „neexistuje zákonná prekážka spočívajúca v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomníčka družstevného bytu, nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva, ktorý požiadal o prevod vlastníckeho práva do ich bezpodielového spoluvlastníctva“ (bod 17. rozsudku).

18. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu, že bol výlučným nájomcom družstevného bytu a iba on nadobudol členské práva a povinnosti ako člen družstva neobsahuje žiadne odôvodnenie, keď dovolací súd bez ďalšieho vyslovil právny názor, že „žalobca nepreukázal, aby strany sporu bývalí manželia byt kupovali z výlučných prostriedkov žalobcu a za stavu ak počas trvania manželstva nadobudli do vlastníctva byt hoc aj družstevný, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov“.

19. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015) a na tom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2 Cdo 5/2018, 3 Cdo 146/2018, 8 Cdo 70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (čo v konkrétnostiach znamená tak z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ako aj jeho dôvodnosti v zmysle § 432 rovnakého zákona).

20. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP) a vychádzajúc z toho, že tým, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti bol práve odvolací súd (s povinnosťou reagovať na zákonom ustanovené skutočnosti, ktorú si ale nesplnil).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455

CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.